

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania B.C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w P.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 grudnia 2023 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z dnia 22 lutego 2022 r., sygn. akt III AUa 118/19,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z dnia 22 lutego 2022 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczonego B.C. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 28 listopada 2018 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. Inspektoratu w Ś. z dnia 24 września 2015 r., którą organ rentowy na podstawie art. 12 ust. 1, art. 13 ust. 1, art. 14 ust. 1, art. 57 ust. 1, art. 58 ust. 1 i 2 oraz art. 115 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.), wydaną po rozpatrzeniu wniosku z dnia 29 kwietnia 2015 r., odmówił przyznania ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Ubezpieczony B.C. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 22 lutego 2022 r., zaskarżając ten wyrok w

całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego, to jest art. 5 k.c., a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., art. 224 § 1 k.p.c. i art. 290 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podniósł, że istnieje konieczność rozpatrzenia przez Sąd Najwyższy naruszenia przepisów prawa procesowego, zwłaszcza art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., polegającego na przejęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii w sytuacji, gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim błędne ustalenie stanu faktycznego, pominięcie dowodu z instytutu oraz pominięcie „dowodu profesora J.”, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ten sposób nie zostały rozpoznane. Sąd Apelacyjny, naruszając przepisy postępowania, w konsekwencji dokonał błędnej subsumpcji stanu faktycznego pod przepisy prawa materialnego i dokonał ich błędnej wykładni.

Skarżący podkreślił również, że prawidłowa analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (a przede wszystkim powinnoś dopuszczenia kolejnego dowodu z opinii biegłego np. Instytutu) powinna doprowadzić Sąd drugiej instancji do dokładnie odmiennych ustaleń niż te, które poczynił sąd pierwszej instancji. Sąd drugiej instancji nie wziął również pod uwagę art 5 k.c., który w sytuacji życiowej i finansowej skarżącego winien mieć znaczenie, zwłaszcza że biegli stwierdzili niezdolność do pracy, tylko nie mogą wskazać daty tej niezdolności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie

skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy także podkreślić, że w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący, nawiązując do publicznoprawnej funkcji skargi, powinien szczegółowo uzasadnić, dlaczego skarga zasługuje na przyjęcie. Uzasadnienie powinno dotyczyć każdej z przesłanek wskazanych przez skarżącego z osobna. Tymczasem zarówno z samego wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i z jego uzasadnienia nie wynika, na którą z przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołuje się, a tym samym, dlaczego Sąd Najwyższy miałby tę skargę poddać merytorycznemu rozpoznaniu. Precyzyjne określenie charakteru podnoszonej okoliczności jest obowiązkiem skarżącego, a Sąd Najwyższy nie może się domyślać, co ma on na myśli. Oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w oczywisty sposób nie spełnia natomiast tak określonych kryteriów, gdyż w ogóle nie nawiązuje do regulacji zawartych w powołanym art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. Także analiza treści tego wniosku nie pozwala nawet domyślić się, która z enumeratywnie wymienionych przesłanek przedsądu miałaby wskazywać na potrzebę poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie Sądu Najwyższego. Dlatego też Sąd Najwyższy jest zdania, iż taki sposób sformułowania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uniemożliwia jej przyjęcie.

Niezależnie od tych spostrzeżeń Sąd Najwyższy zauważa, że argumentacja mająca uzasadniać potrzebę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (zwłaszcza że odwołuje się przede wszystkim do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.) w istocie ogranicza się do kwestionowania dokonanej przez Sąd drugiej instancji

oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz poczynionych na jej podstawie ustaleń faktycznych. Tymczasem powoływanie się na błąd w przeprowadzonej przez Sąd *meriti* ocenie dowodów i dokonanych na tej podstawie ustaleniach faktycznych nie może być podstawą skargi kasacyjnej, co jednoznacznie wynika z art. 398³ § 3 k.p.c., ponieważ ustalenia te są wynikiem swobodnej oceny dowodów. Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest natomiast związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne przy rozpatrywaniu powołanych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły właściwą podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Nie polega również na prawdzie twierdzenie skarżącego, jakoby Sąd drugiej instancji przejął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii (co, jak się zdaje, miałoby uzasadniać zarzut naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c.). Przeciwnie, Sąd Apelacyjny uzupełnił nawet materiał dowodowy sprawy zebrany w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, przeprowadzając dowód z dokumentacji medycznej skarżącego stanowiącej podstawę dla wydania przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ś. orzeczeń z dnia 18 czerwca 2015 r. i z dnia 6 sierpnia 2018 r., dowód z przesłuchania skarżącego w trybie art. 304 k.p.c. na okoliczność jego stanu zdrowia w spornym okresie, a także (co szczególnie istotne) o dowód z opinii biegłych neurologa i specjalisty medycyny pracy w celu ustalenia, czy skarżący jest co najmniej częściowo niezdolny do pracy, a jeśli tak, to kiedy owa niezdolność do pracy powstała. Poczynione na podstawie tak uzupełnionego materiału dowodowego ustalenia faktyczne nie polegały więc na „przejęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji”, lecz były własnymi ustaleniami faktycznymi Sądu Apelacyjnego.

Końcowo Sąd Najwyższy stwierdza i to, że art. 5 k.c., powołany przez skarżącego w ramach materialnoprawnej podstawy zaskarżenia, w ogóle nie znajduje zastosowania w sprawach dotyczących świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a materialnoprawną podstawą prawa do tych mogą być tylko przepisy

prawa (na przykład ustawy o emeryturach i rentach), a nie zasady współżycia społecznego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 czerwca 1986 r., II URN 96/86, Służba Pracownicza 1987 nr 3; z dnia 29 października 1997 r., II UKN 311/97, OSNAPIUS 1998 nr 15, poz. 465; z dnia 26 maja 1999 r., II UKN 669/98, OSNAPIUS 2000 nr 15, poz. 597 - notka; z dnia 12 stycznia 2000 r., II UKN 293/99, OSNAPIUS 2001 nr 9, poz. 321 - notka; z dnia 16 stycznia 2020 r., II UK 190/18, LEX nr 2792256; czy postanowienie z 26 maja 1999 r., II UKN 670/98, LEX nr 1632246 oraz z dnia 12 lipca 2023 r., I USK 125/22, LEX nr 3582647). Dlatego zaskarżony wyrok nie mógł zapaść z naruszeniem tego przepisu.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarżący nie wykazał potrzeby poddania jego skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu, w związku z czym, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.

M.G.

[a!]